

Nr 46.

Av herr Nilsson i Landskrona **m. fl.**, *angående revision av lagen om kommunala pensionstillskott m. m.*

Bland den rad av sociala reformer, som under det senaste årtiondet genomförts i vårt land, intager folkpensioneringslagen och vad därmed sammanhänger en mycket framskjuten plats. Med denna reform ha statsmakterna lagt grunden till en länge närd önskan att ge åldringar och invalider en välförtjänt trygghet utan förödmjukande former.

I berörda lagstiftning finnas emellertid skönhetsfläckar, som understundom ta bort de goda verkningar man avsett att åstadkomma. En av dessa fläckar är lagen om kommunala pensionstillskott i dess nuvarande form. Lagen innebär i princip, att om folkpensionär är i behov av kommunalt understöd, detta understöd skall kunna utgå i form av kommunalt pensionstillskott utan fattigvårdskaraktär. Detta framgår med all önskvärd tydlighet bl. a. av Kungl. Maj:ts proposition nr 135 till 1918 års riksdag, vilken proposition låg till grund för den första lagen om dylikt tillskott. Av sagda proposition framgår lika tydligt, att syftet med den nya lagen skulle vara att giva folkpensionärerna en självständigare ställning än de ha om de nödgas taga andra kommunala hjälpformer i anspråk.

Av förarbetena till 1935 års folkpensioneringslag framgår med all önskvärd tydlighet, att pensionernas storlek tillmätts i underkant så att de endast i vissa fall och nätt och jämnt kunna anses täcka behovet vid den då rådande levnadskostnadsnivån. Klart var alltså, att även efter den nya folkpensionslagens tillkomst ett betydande behov av kommunalt understöd för folkpensionärerna skulle komma att kvarstå. I själva verket nödgas också, åtminstone under nuvarande kristid, en mycket stor del av pensionärerna anlita fattigvårdsmyndigheterna. Sålunda uppburo år 1941 icke mindre än ca 152 000 pensionärer kompletterande hjälp från sagda myndigheter, medan hela antalet folkpensionärer med tilläggs pension vid slutet av sagda år utgjorde ca 452 000. Av förstnämnda 152 000 folkpensionärer, som hade behov av kommunal hjälp, utlämnades emellertid denna i form av kommunalt pensionstillskott endast i ca 14 000 fall.

Anledningen härtill har visat sig vara den, att kommunerna förfara myc-

ket olika vid ställningstagande till frågan om ifrågavarande behov skall avhjälpas genom kommunalt pensionstillskott eller genom understöd av annat slag.

Redan under förarbetena till den nämnda första lagen i ämnet av år 1918 hade enligt propositionen framhållits faran av en olikformig tillämpning av lagen kommunerna emellan samt därav föranledda »orättvisor». Erfarenheten har tyvärr bekräftat dessa farhågor, samtidigt som det visat sig att en ytterligt ringa del av de medel som fattigvården utgifter kunnat återkrävas av mottagaren eller hans närstående. Vidare har utvecklingen under de senaste årtiondena gått i den riktningen, att den frihet, under vilken kommunerna tidigare handhade sin understödsverksamhet, på det ena området efter det andra lämnat plats för av statsmakterna närmare utstakade regler.

Den principiella invändningen mot lagförslaget om kommunala pensions-tillskott, som framförts bl. a. av kammarrätten, nämligen att »för en viss klass av fattiga tillskapas en särskild sort av fattigvård», får anses ha redan underkänts av statsmakterna genom att förslaget upphöjts till lag.

Säkerligen finnas många folkpensionärer, som framleva sitt liv under hårda umbäranden, därför att de icke vilja uppbära fattigvård.

En ändring av lagen därhän, att det från att vara den kommunala myndighetens rätt att utge understöd åt folkpensionärerna i form av kommunalt pensionstillägg blir en *skyldighet*, skulle medföra en berättigad och human hjälp åt folkpensionärerna.

I samband med omarbetning av lagen torde på nytt tagas i övervägande, huruvida icke beslutanderätten i dessa frågor bör överföras från fattigvårdsmyndighet till pensionsnämnd.

Med stöd av ovanstående hemställas,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning och förslag till ny lag om kommunala pensions-tillskott så utformad, att till folkpensionärer och med dem jämställda, vilka äro i behov av kommunalt understöd, detta understöd *skall* utgå i form av kommunalt pensionstillskott utan fattigvårdskaraktär, varvid även torde böra tagas under förnyat övervägande, om icke beslutanderätten i dessa frågor med fördel kan överlåtas åt pensionsnämnderna.

Stockholm i januari 1944.

Karl J. Nilsson,
Landskrona.

Åke Olofsson,
Höganäs.

Olof Andersson,
Malmö.